

POMHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

10. číslo

Budyšin, oktobra 1973

Lětnik 23

HRONO NA WINOWC

Kedźbujmy jedyn na druhého tak, zo bychmy so wabili k lubosći a k dobrym skutkam! Hebr. 10, 24

Wězo dyrbymy jako čłowjekojo kedźbni ludžo być na wšelake wašnje. A tola njesměmy na egoistiske wašnje jenož kedźbować na swoje wěcy a naležnosće, na swoje činjenje a wostajenje, na swoje kročele a předewzaća. Jedyn ma kedźbować tež na druhého, doma a wonka na hasach, při džěle a towarstwje. Kóždy njeje jenož zamolwity sam za sebje, ale tež za druhého. „Dyrbju ja swojeho bratra stražnik być?“ to běše wopačne stejišćo hrěšnika Kaina! A Jezajas wo tym rěči, zo je to blud a mylenje, hdyž kóždy hlada jenož na swój puć.

A hdyž my kedźbujemy a hladamy na druhého, njesmě so to stać ze zawisću, z hněwanjom a z porokami. My dyrbymy jeho wabić k dobrej wěcy, haj k najlěpšej wěcy, kiž je, a to je lubosć. Druhdy namakamy wabjenje k wopačnej wěcy, druhdy je to samo wěste zawjedženje. Ně, cyle jasne to tu japoštoł praji: „Kedźbujmy jedyn na druhého, zo bychmy so wabili k lubosći a k dobrym skutkam!“ To je dobra pedagogiska zasada. Tak dyrbymy hižo zděci wočahnyć. Ale to wšitkim plaći.

Wězo njejdźe to jenož z rjanymi słowami, ale my dyrbymy sami z dobrym přikładom prjedy hić.

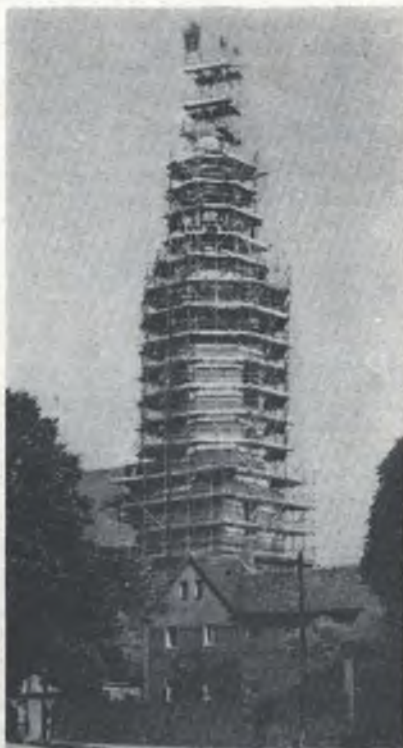
Tych, kotřiž z kóždym derje mjenja
po Jezusowej přikazni
a druhim radži dobre činja
na čěle a tež na duši,
tych zohnuj, Wótče, přez Syna
dla swojej hnady bohatstwa.

La.

Bukečanska cyrkwinna wěža

Hdyž njeběchmy so hižo prjedy sami wo tym přeswědčili, tak smy to na koncu poslednjeho čísla našeho časopisa zhonili, zo je cyrkwinna wěža w Bukecach zaróštowana a so wuporjeda. K čemu bě to trjeba? W adwentskim času lěta 1971 běše sylny wichor wulki kruch koporoweho blacha z tak mjenowaného „kornarja“ wěžineje třěchi wutorhał. Na prowizoriske wašnje bu wobškodženy džěl hnydom jenož z papu zaplatany. Wězo dyrbješe so tak bórce kaž možno wša škoda wotstronić a cyla třěcha přehladać. K tomu měješe so wěža zaróštować. Po nowšich předpisach njeje wjace možno, to při tajkim wysokim twarjenju z drjewom sčinić, kaž to so tudy sta k poslednjemu razej w lěće 1901/02, ale z woclom. Naša krajna cyrkej je sej wobstarala tajke železne rošty. My dyrbjachmy po lěta lěta na nje čakać. W juliju 1973 běše tak daloko, a wosebita brigada móžeše z njelochkim, haj strašnym džělom započec. Wona přidźe přeco na koncu tydženja, a po štwórtym razu běše skutk dokonjany; cyle horjeka, skoro 60 m wysoko steji brěza, kiž wšitkich deleka nimo chodžacych hižo wot daloka sem strowja.

Potom započachu hnydom štyrjo koporowi klempnarjo swoje džělo we wětrikowej wysokosći, kotraž po 10 dnjach dokonjachu. Wězo zyboli so třěcha nětko po dokładnym wuporjedenju we wšelakich barbach, mjenujcy w zelenej, w brunej a w złotej. To so samo wot so rozumi,

zo tež murje znowa wobmjetamy a barbimy, hdyž wysoke rošty steja. Nowe cyfrowniki chemy tež wobstarać. Wot wjerška su hwězdu, wjedrowu chorhoj a kulu dele wziali, zo bychy wšo zaso pozložili.

Ja chcu nětko hišće wo tym pisać, štož smy we wěžinej kuli namakali, kiž je podobna na piwowy sud. To běchu stare akty, nowiny, pjenjezy a wšelake spisy. Najstarše wopismo pochadza z lěta 1750, jako so wěža natwari. Cyrkej sama běše w lěće 1720 hotowa. Za wěžu njemějachy žane srědki wjace. Tehdom běchu chude žně. Kórc žita plaćeše 6 tolerjow. 1750 pak bě plódné léto, a kórc žita plaćeše jenož 1 toler a 10 krošow. To wšo steji w tamnym starym wopismje, tež što běše tehdom z fararjom, z organistom a z wučerjom. Zafarowane běchu w tamnym času samsne wsy kaž nětko — nimo Luska; tutón wjesny džěl slusa nětko do blišich Kotec. Druhe wopismo je z lěta 1803 we lačanskej rěči. Mišnjanski biskop Franciskus Georgius Lock jako předsyda Budyškeho tachantstwa dowoli wuporjedenje wěže a nowe kryće z blachom. Tachantstwo wšak měješe wot lěta 1222 sem cyrkwinnski patronat nad Bukecami a 8 dalšimi wosadami, a to tež hišće w ewangelskim času hač do časa po přenjeji swětowej wojnje.

W běhu wot 30 hač 40 lět su potom přeco zaso kulu dele wziali, hdyž běše nowa reparatura trěbna, dokelž běchu hrjady zhnile abo dokelž běše třěcha wobškodžena, přetož w zašłym lěstotku a prjedy běše jenož z jednorým blachom kryta. Kopor su hakle w lěće 1902 naložili. Tuto přikryće je zdžeržalo hač do našeho časa, a to by tež hišće dleže trało, njebychu-li tehdom před 70 lětami železne hozdžiki wziali. Tute běchu zerzawe. Tón raz smy sebi koporowe wobstarali. 1935 pak su tež bjez zaróštowanja kulu, chorhoj a hwězdu dele wziali. Žerdž, na kotrejž to wšitko wisaše, běše so chila.

Kóždy raz, hdyž so kula deleka woćini, je tuchwilny farar rozprawu wo přitomnym wosadnym a zjawnym žiwjenju spisał, pozdžišo su wučerjo něšto wo šulskich stawiznach přidali. W lěće 1935 je naš hakle před krótkim zemrěty bratr Pawoł Lubjenski tehdomniše serbske wobstejnosće wopisał. 1867 su k přenju razej nowiny zawostajili, mjenujcy „Bautzner Nachrichten“ a „Serbske Nowiny“. To samsne so sta 1902. 1935 namakamy nimo toho tež „Pomhaj Bóh“ a „Missionski Posoł“. To su wšo lube dopomjenki na zańdžene časy. Fotografije a druhe wobrazy su 1902 a 1935 připožili, zwjetša wo cyrkwi a wo wsy. Dale widžimy jubilej serbskeho towarstwa z lěta 1926 z tehdomnišim fararjom Mjeřwu, „Sokoł“ z lěta 1932 a žony a holcy w

ewangelskej serbskej drasće w léce 1935. — Kóždy raz su tež pjenjezy do kule dali. Najstarši je slěbornik Jana Jurija z Mansfelda z léta 1672. Wězo njefaluja tež z nowšeho časa papjerki z inflaciskeho časa.

Cyła zběrka přinǎže zaso na třěchu wěže, do kotrejež wšo dodamy, štož z našeho časa tam słuša. W kotrym léce to naši potomnicy zaso nadeńdu, to wě Bóh Knjez sam. La.

Božo, budź mi hrěšnikej hnadny!

Ja chudy, hubjeny, hrěšny čłowjek wuznawam so tebi wšitkich swojich hrěchow a zlóscow ...

Takle so spowědamy kóždy nje-dzělu před Božim wobličom a prosymy wo Božu smilnosť a wodaće našich hrěchow.

Njeje to wot kemšerjow přewjele žadane?

Je prawje, zo předar wosadnym přeco zaso na duši kleči: Ty dyrbiš so swojich hrěchow kač?

Džensniši čłowjek nima žane zrozumjenje za spowědanje a pokućenje.

Won njewě, što to je „hrěch“.

Tuž wostajmy jeho na pokoj z dračowanjom:

Ty dyrbiš so Bohu swojich hrěchow wuznać.

Ty dyrbiš so polěpšić.

Ty sy jedyn chudy a hubjeny hrěšnik. Bjez Chrystusa sy na wěčne zhubjeny.

To wšak tak a tak jenož zrozumja, kotřiž su w kemšacej, pobožnej řeči wuwučeni.

Tamnym swětnym mamy hakle rozkłasć,

što je Bóh,

što je hrěch,

što je wodawanje hrěchow,

što je Chrystus, přez kotrehož mamy wodawanje hrěchow,

što je wěčna zbóžnosť

a što wěčne zatamanstwo.

25. ekumeniska nutrnosť w Barće 6. meje 1973

Zhromadnje a zjawnje so modlić wo jednotu wěry w našim ludže, wo kotrež je Jězus Wulki štwórtk wječor swojeho Wótca prosył, to je mysl ekumeniskich nutrńosćow tež w Serbach. K přenjeji swjatočnej ekumeniskej nutrńosći zeńdžechmy so 23. 7. 1967 w Njeswaćidle. Bórže na to bě tajka swjatočnosť w serbskej cyrkwi w Budyšinje 15. 11. 1967, a třeća bě w Baćonje 29. 9. 1968, na kotrejež k. rada J. Nowak-Radworski přednošowaše wo tym njezbožu za naš lud, zo njemějachmy w spočatku žanych kmanych serbskich misionarow, ale stejachmy a stonachmy pod tak mjenowanym „Schwertmission“ němskich knježicerjow, a na kotrejež so předstaji hra k. fararja Lazara-Bukečanskeho wo s. Benje.

Po tym pak woliwknj ekumeniska zahoritós a rozšěri so powšitkowne mēnjenje, zo budžemy kóždy léto jeno jednu tajku swjatočnosť móć wuhotować. Na to rozsudžich so — po chětro wobćežnym jednanju z woběmaj hlłowomaj woběju našeju cyrkwjow —, skromniše a za to čašciše nutrńosće zarjadować, žane swjatočnosť, ale jednore nutrńosće. W myslach mējach mały a čily kruzěk takle 40 wosobow, fifty-fifty z woběju cyrkwjow, kotrež by so kóždy

Je pak to prócy hódné?

Hdyž so tamny nječuže jako hrěšnik, sej za wodaćom swojich winow nježada, tak wostajmy jeho na pokoj.

Z tajkimi myslimi smy pak na wopačnym puću.

Hdyž duchowny napomina k spowědanju, k wuznaću hrěchow, tak wón z tym nochce čłowjekow njetrjebawši dračować, ale jim pomohać.

Hižom grjekscy mudri před wjele wjace hač 2000 lětami běchu wědželi, zo je čłowjek wysoki scho-dženek ze swojej dušu docpěl, hdyž je sam sebe spóznał. Tajki čłowjek je swojej mudrosći tón najwážniši, tón najčěši džěl dodał. Wón je dozrawił na znutřkownym.

Čłownikowa krótka modlitwa: Božo, budź mi hrěšnikej hnadny! je wotewrjeny puć k Bohu a k čłowjekam, abo lěpje: přez čłowjekow k Bohu. Hdyž je Bóh dał při Chrystusowym narodže připowědać:

Měr na zemi!

tak bě měr mjez čłowjekami mēnjeny. Boža cyła starosć je čłowjek. A čłowjek je čłowjekej najwjetši strach. My wšak zrozumimy, hdyž w Bibliji čitamy:

Hdyž pak Knjez widžeše, zo běše ludžaca zlósc wulka na zemi a wšitke jich mysle a pomyslenja jich wutrobje běchu kóždy čas jeno zle, kajese so Knjez, zo bě čłowjeka na zemi stworil, a běše jemu žel w jeho wutrobje.

Hdyž so čłowjek modli: Božo, budź mi hrěšnikej hnadny! — je zlósci wobarane. Tajki čłowjek njemóže twjerdy a zasakły być. Spóznaće našeje hrěšnosće dawa nam scěrpnosć z blišim. Hdyž widžimy swoje hrěchi, njemóžemy hrěchi druhich ze wšej wótrošću tamać.

Tohodla stejli Bóh hordym napřećiwu, ale ponižnym dawa hnadu.

měsacaj porjadnje schadžował a so dale modlił Jězusowu próstwu: zo bychy wšity jedne byli!, a kiž by zahorjeny přez tute rytmysce so wospjetowace nutrńosće šěrił tutu žadosć Jězusowu za jednotu we wěrje swojeje cyrkwje.

Tajkichle nutrńosćow smy jich do-tal 22 měli. Njejsmy přeco ličbu 40 wosobow docpěli. W Budyšinje w Michałskej cyrkwi běchmy 16. 11. 1969 jenož 17 wosobow. Hewak smy přeco takle na 50 hač do 60 ludži byli, w Chróscicach a we Wotrowje 180 a 200 ludži. Na poslednje nutrńosći w Barće smy byli přez 80! To je wězo porno tym spočatnym swjatočnosťam mało. Tam mējachmy cyrkwje polne. Ale što nam pomhaja swjatočnosť, hdžež so nutrńosć modlenja wo jednotu z tym njespěchuje! Po přecu stajnych wopytowa-rjow našich nutrńosćow přidawamy nutrńosći zabawnu hodžinku, hdžež zhromadnosť hajimy. Něšto so mi njelubi, zo je so młodžina jenož někotre razy — a to tež jenož Ralbičanska a Radworska — na wuhotowanju nutrńosće a zabawne hodžiny wobdžělila. To pak móže so lohce polěpšić, hdyž dopóznaje — snadž přez tutón nastawk —, wo čo dže.

Zajimować budže drje přehlad do-talnych nutrńosćow:

1. w Zdžeri	9. 2. 1969
2. w Zdžeri	20. 4. 1969
3. w Klukšu	15. 6. 1969
4. w Bukecach	14. 9. 1969
5. w Budyšinje Michał.	16. 11. 1969
6. w Budyšinje NLK	15. 2. 1970
7. w Malešecach	14. 4. 1970
8. w Husce	14. 6. 1970
9. w Baćonju	13. 9. 1970
10. w Njeswaćidle	29. 11. 1970
11. w Chróscicach	14. 2. 1971
12. w Poršicach	25. 4. 1971
13. we Wotrowje	13. 6. 1971
14. w Minakale	12. 9. 1971
15. w Zdžeri	28. 11. 1971
16. w Hodžiju	6. 2. 1972
17. w Ralbičach	19. 3. 1972
18. w Połpicy	11. 6. 1972
19. w Minakale	17. 9. 1972
20. w Budyšinje Tuch.	10. 12. 1972
21. w Zdžeri	21. 1. 1973
22. w Barće	6. 5. 1973

Džakownje čeu wuzběhnyć přecelnosť a hospodliwosć wšěch, tež němskich fararjow. Štyrjo němscy fararjo su so samo dali pohnuć, serbsce „nutrnicarjow“ postrowić. Přeco, hdžež njewědžach — w poslednim wokomiku! —, hdže přichodnu nutrńosć wotměć, zajědžech sej do Zdžery, a tam bě rjana cyrkwička přeco polna, haj, 21. 1. 1973, jako po nutrńosći naša młodžina a džěcina zahra hodownu hru z rjanymi hodownymi spěwami — na paskach —, samo kopata. W Bukecach a w Barće je nam samo tež cyrkwinski chórb serbsce kěrlušy spěwał. A hdyž běchmy druhi raz w Minakale — z přiležnosť 650 lět jeje wobstaća —, běchmy so tam na 80 ludži zešli, mējachmy wopyt z Pólskeje. Na poslednje nutrńosć pak sej dojedžechmy z busom sobotu a njeđzělu 25./26. 8. 1973 do Skorogoszcza, kotrejež farar ks. Jerzy Bogusiak haji a spěchuje ekumenisku mysl w Pólskej.

Hladajo na rozkčew našich nutrńosćow džakuju so Bohu, zo je naše skromne přecowanja žohnował. Přal pak bych sej takle kóždy dwě abo kóždy tři léta ekumenisku nutrńu swjatočnosť. Ale k tomu bych trjebał pomocnikow a pomocnicy!

St. Nawka SJ

Bórže budžeja kački zaso po zymnym lodže chodžić. Wužiwajmy poslednje ćopje nazymske dny.

Dvě njeđzeli pola ewangelskich bratrow a sotrow w Pólskej

14 dnjow běchmy my serbscy fararjo jako jara lubje witani a derje wobstarani hosćo w Pólskej přebýwali. W tutych dnjach běšej dvě njeđzeli, dwaj swjatej dnjej – njeđzeli njezapomniteho razu!

Njeđzeli, 29. 4., steješe na programje wopyt zjezda ewangelskich chórow w Cieszynje. Hižo jězba z hospodliwego domu „Betanija“ we Wapience přez Jaworze, Skoczów do rjaneho města Cieszyn běše njeđzelska. Lědy něchtó džělaše. Kemšerjo chodźachu. Na dróhach a pućach běše njewšedny hibot. Wokoło cyrkwjow so mrowješe. A k tomu dawše Bože slonco swój swjedźenski blyšč. W Cieszynje strowješe nas zдалoka njesměrnje wulki a rjany Boží dom, překwapichu nas njeličomne syly kemšerjow před Božim domom, witaše nas lubje-bratrowsce wosadny farar dr. Jagucki. Tak buchmy hnydom sobu wosadni. W Božim domje njemóžachmy so dosć nahladać a napaskać. Boží dom z třomi lúbjemi, w najlěpším porjadku, w swětlych barbach blyščacy, z wjace hač 3000 městnami bě nimale dospołnje poľny. Jimacy napohlad! – Introitus zaspěwachu na woľtarnišću někak 250 spěwarjo, mlóđzi a starši, z cyłej wutrobu při wěcy. To njebě wustup, ale zawod Božeje služby. To smědzachmy začuwać. Tež spěwanja jednotliwych chórow, hdžež měješe každy chór pokazat, što móže, nas přeswědčachu: Spěwar steji za to, štož spěwa. Derje běchu chóry zaplečene do porjada Božeje služby, kiž nimale 3 hodiny trajaše. Nam so njeje wostudžilo. Hdyž cyła wosada so do spěwanja da, bu nam někak styskno. Nam so styskaše, dokelž to pola nas wjace tak njeje. Štó da spěwa džensa pola nas hišće z cyłej wutrobu, z poľnym hłosom? W Cieszynje so ničtón spěwanja njehańbowaše. Wězo njezwučene bě nam jara pomałe spěwanje, kaž pola nas wokoło 1900. Zaleži to snadź na tym, zo tajke wosady po tysacach ličace so njehodža tak chětre zahibnyć? Po mojim zdaću by tu rytmiske spěwanje, kaž smy je hižo lětdžesatki pola nas zwučeni, jara spomóžne było.

Rytmiske spěwanje woziwja. Štóž chóry spěwachu, běše zdžěla ludoweho razu, zdžěla dopominachu na wašnje spěwow našeho krajno-cyrkwinskeho zjednoćenstwa. Na každy pad pak so spěwy zadobychu do wutrowow wosadnych. Liturgiju farar tež spěwaše. Nam njeběše njeznata. Runaše so nimale našej starej, kaž smy ju hišće před 20 lětami spěwali. – Popołdnu su tam zaso spěwali. Posłucharjow bě tam zaso dosć. Tam je tež mlóđzina z modernymi spěwami wustupowała a je ze wšelakimi nastrojemi přewođžala, kaž to naša mlóda wosada tež čini. – Při dlěšim wuchodžowanju přez dosć rjane město spóznachmy přeco zaso, kajke znatřkowne zesyljenje nam čłowjekam tajka woprawdže swjećena njeđzela podawa. Hnući a jara džakowni so wróćichmy k lúbym sotram do Betanije.

Tydžeń pozdžišo, 6. meje, jědzech-

my do bliskeje wsy Jaworze na kemše. Tam je z fararjom bratr Ryszard Janik. Slonco so hdys chowaše. A tola sej móžach pisane wobrazki zhotowić, kiž sej rady wobhladam. Widžu tam, kak so wosada, tež zдалoka přichadźaca, zhromadźuje. Čłowjekajo njesu na posledni wokomik přichwatili, ale su sej chwile wzali. Steja tam před Božim domom, žony zdžěla w narodnych drastach, a so rozmoľwjeja. Čakaja na zwonjenje a potom kroča do swjatnicy. Boží dom je tež w najlěpším porjadku. Tu njebě swjedźenska, ale njeđzelska Boža služba. Jimani buchmy zaso wot žiwosće

Kula z Bukečanskeje wěže

wosady. 60 procentow wosadnych bě na kemšach. Před nami sedzachu paćerske džěci na přních ławkach. Jich nutrnosć a pěknosć wobkedźbować, běše mi njezapomnite dožiwjenje. Bratr superintendent Wirth tež tam kaž hižo w Cieszynje strowješe na swoje nam znate, dobre wašnje wosadu.

BUDŽTAJ ZBOŽOWNAJ!

Krótke filozofiske rozpomínanje před slubjenymaj

My Wamaj jenož njeprějemy wjele zboža k Waju slubej.

My Waju prosymy: Budžtaj zbožownaj.

My trjebamy zbožownych čłowjekow. Zbožowny čłowjek je za swoju wokolinu wokřewjenje, źorło radosće a optimizma. Zbožowny čłowjek je rjany. Jeho mamy lubo.

Njezbožowny čłowjek je wohroženy na swojej duši a wohrožuje swoju wokolinu. Wón je wobćežacy – a wostudly.

Móžemy pak čłowjekej zbožownosć přikazać?

Njeje zbožo kaž slonco, kotrež swěći abo njeswěći bjez našeje mocy?

A ja praju: Ně!

Zbožowny być je wěc našeho rozsuda.

Zo bych to najprjedy negatiwnje rozkladl: Njeměj lubo swoju hórkosć, swoju bóľ. Njebudź hordy na swoje njezbožowne připady. Njewadž so na každy pad z čłowjekami a ze swojim wosudom. Njeboj so, swojemu blišemu być džakowny.

A nětko pozitiwnje: Ewangelium je wjesoła powěsć, powěsć wo wjeselu. Chrystus chce měć wjesoľych čłowjekow. Wumóženje přez Chrystusa, to je tón wupuć ze zrudoby, z njezbožownosće do swěćla a radosće.

Chrystus Wamaj přikaza: Budžtaj zbožownaj! Mějtaj so lubo! Budžtaj hromadže wjesoľaj. Mějtaj humor jedyn z druhim w jeho slabosćach.

A hišće jedne prašenje: Hdyž pak njejsym zbožowny, móžu abo dyrbbju potom činić, kaž bych byl zbožowny?

Njelhaj! Nječin žanu kekliju! Budź wěrný! Ale: Mjenje zľe je, hdyž so w swojej zrudoby posměwaš, přecelny wostanješ, dowěru wobchowaš a so snano k wjesoľemu słowu nuzuješ, hač hdyž swoju zrudobu z wotpohľadom powjetšiš, ju pěstoniš a nihdy na nihdy ju spuścić nochčeš. W.

Zrozumliwy wothłos jeho słowow móžachmy na wobličach připoľu-charjow wobkedźbować. – Njeđzela pak njebě z Božeje služby skončena. Popołdnu měješe hišće mlóđzina swoje zetkanje we wosadnej žurli a na wječor bě wosadny farar na wosadnu zhromadźiznu přeprósył. Wječor 18 hodž!

A woni tam běchu. Žurla nabita poľna! Žiwa rozmoľwa tam nasta. Rěčachmy serbsce, pokazachmy swětłowobrazy wo swojim žiwjenju, woni rěčachu pólsce, a jako bratřa so zrozumichmy. To nastanje tam, hdžež wutroba wotřišo rěči hač rozum. Tak stej nam nawjazaloj tutej njeđzeli wutrobny zwjazk z ewangelskimi bratřami a sotřami w Pólskej. P. A.

Ž wosadow

Klukš. Sobotu, 18. 8. 1973, rozžohnowachmy so ze swojim bratřom Arnoštom Wuitzom z Klukša, kiž bu w 95. lěće swojeho žiwjenja na Božu prawdu wotwoľany. Kaž bě sej to přeco přal, je měrnje z tutoho swěta wučahnyć móhl. Wón njeje doľho čerpjeć trjebał. Hišće tydžeń do smjerće jeho na dworje widžach. Wy pak jeho njejsće doľho wjace widželi. Wón drje běše njeđzeli ranko hišće na Serbskim cyrkwinskim dnju 1971 w Klukšu, ale popołdnu bě hižo doma wostał. Rady běše w Božeje wosadze. Jeho hač do kónca jasny duch zmóžni jemu wosrjedź žiwjenja stać. Hdyž wón tež jenož tam a sem kemši přindež, tak tola nimale přeco njeđzeli rano, hdyž do cirkwje džěch, radijo slyšach pola njeho kemše wusyłać. Za mudreho a sprócniwego čłowjeka jeho mějach, kotřyz Boha a swět jara lubowaše. Pola, łuki – a wójna, twarić a džělać, to běše zwonkowy kruh jeho žiwjenja. Zbožo a nuza ležeštej jemu nimoměry blisko. Wučahnywši z domizny, z Maľeho Radšowa (Klein-Radisch) kupi sej statok w Klukšu. 1945 steješe před rozpadankami swojeho statoka. Sam steješe při ma-

rach třoch džowkow a žony. Bohu budž džak, zo tola njetrjebaše w starobje cuzbnik a sam być. Wón měješe čłowjekow, kotřiž so wo nje-ho starach.

W swojim wosadnym filmje mamy někotre metry, kotrež pokazuja jeho na jeho pjećadźewjećdesačinach. Tak tutón najstarši Klukšan mjez nami wostanje.

Z našich čitarjow Pomhaj Bóh wotwoła so tež luba sotra Marja Šmołowa rodź. Sołćic (ze Šesowa) we Wotpočinku — runje lěto po smjerći jejneho mandželskeho Hermanna Šmoly, kiž běše naš swěrný cyrkwinski starši.

Bukcycy. Złoty kwas swjećachu 17. julija knjez Jan Pawoł K u b a š, ratar we Wysokej, a jeho mandželska Marija Martha rodź. Berganec a runje tak knjez Arnošt Hermann J a n a š, mašinowy zamkar w Delanach, a jeho mandželska Marija Martha rodź. Bartkec. Wšitcy su swěrní Serbj a běchu prjedy tež runje tajcy swěrní kemšerjo. Bóh Knjez žohnuj jich dale w lětach staroby a pokaž jim swoje zbožo tu a do wšeje wěčnosće.

Klukš. Z džakownosću hladamy na pjećdźesaćiny a šěsćdźesaćiny našeju lubeju kěbětarkow. Frieda Guthowa z Klukša woswjeći jubilej 14. 7. a Jenni Drescherowa z Połpicy 10. 8. Wobě staratej so swěru wo Božej domaj a wo wosadne žiwjenje. Wobě stej w cyrkwiskim předstejerstwie. Wobě chodźitej dzeń wote dnja na džěto. Bóh daj jimaj hišće wjele lět wjesoleho skutkowanja w swójbje a we wosadze. Bóh daj jimaj strowoću a hnadu do kóždého noweho dnja.

Njeswaćidlo. Tež lětsa swjećachmy poslednju njedzělu w awgusće swó wosadny žnjowodžakny swjedzeń. Wšě Bože služby — wězo tež serbska — běchu z rjanej cyrkwinskej hudźbu bohače wuhotowane, za což smy swojej kantorec swójbje a cyrkwinskemu chórej džakowni. — Žnjowodžakny wopór je přinješ 8 139,33 hr. Bóh Knjez njech žohnuje wšitkich šćedriwych darićelow!

Klukš: 31. 7. 1973 spytachmy něšto swětla do potajnstwow našeje cyrkwy. Wot juha zadobychmy so do Kupjanskeje grufy. Niskej wjelbaj z pěskowcowymaj kašćomaj a z jednym rozpadanym drjewjanym kašćom nadeńdžechmy. Wšelke železa wzachmy do swójeho muzeja. Při tym spytachmy zwěsćić, hač su dalše wjelby za murjem, ale tomu tak njeje. Móžno, zo w Lichanskej grufce wjace namakamy. Přeco zaso so wo chódbach a rumnosćach pod cyrkwu rěči. Hač dotal běchmy před třomi lěťami w Klukšanskej grufce pod kapalnju, jako twarjachmy tepjenje. Tehdom wuslědžichmy schód, kotryž wjedžeše z drastikomory w scěnje na klětku. Wo dalšich svojich slědženjach budžemy pozdžišo rozprawjeć.

Z katolskeje cyrkwy

Nawodža měšnikich seminarow němscy rěčacych krajow, kotřiž so w San Pastore pola Roma schadźowachu, póstachu Pawołej VI. po-

Dwanaće bratrow

Bajka wo winje na měsac winowc

Před dawnymi, dawnymi časami bě dwanaće bratrow žiwych na kupje wosrjedž Egejskeho morja. Najstarši rěkaše Januar, najmlódši Februar. Najmlódši z nich běše po čěle najslabši, ale za to najmudřiši. Žadyn z bratrow njezwěri sebi z nim diskutować, přetož wón měješe přeco prawje.

Bratřa běchu po nanje namrěli winicu. W njej hromadže džělachu a kóžde lěto sej kiće rozdžělchu a zjěchu. Raz pak sej pomyslichu: Če-

by wino z toho nastalo. Prjedy pak, hač bě wino hotowe, chcyše Februar swó džěl měć.

„Sy bluđny, Februaro?“ — prašachu so bratřa. — „Wino njeje hotowe. Čakaj, doniž njebudže chlódnišo. Potom móžeš pić, a wono će zhrěje a budžeš so derje čuć.“

Ale Februar wobsta na swojim žadanju: „Njeje to moje wino? Njemóžu z nim činić, štož chcú? Ja móžu jo wupić abo tež na zemju rozleć. Njejsym ja z wami hromadže džělal?“

Bratram so jeho wurěčowanje wostudži. Tuž rjekny najstarši, kotryž měješe so sam za najmudřišeho: „Što chcemy so z nim wadžić? Wón ma prawje. Njech kóždy wupije swó džěl, kaž chce. Tuž namjetuju, zo rozdžělčimy sud na dwanać džělow.“ Při tym da bratram znamjo, zo njebychu jemu napřečo rěčeli. Wón wza krydu a scáhny wokolo suda dwanać smužkow. Při tym hladaše šibale na bratrow, kotřiž wšak znajachu jeho překlepanosć. Februar dyrbješe dóstać posledni džěl, hdžež je na dnje samón sadk. Wšitcy so wotwobročichu, zo by Februar njewidžal jich smjeće.

„Hladaj, Februaro, tón posledni džěl je twój!“ — rjekny Januar zakusujo swoje směchi.

„Derje!“ wotmołwi Februar a sej pomysli: najlěpje so směje posledni.

Za tydžeń přindže Februar z njebozom w ruce.

„Što chceš činić?“ woprašachu so bratřa.

„Ja du do pincy, zo bych sej džěru wuwjerčal do swójeho džěla a pil.“

„Čehodla nachceš dočakać hač do nowembra. Potom budže dešćowate a njerjane wjedro, a wino budže chlódniše. Hdyž so potom napiješ, budže či čopto a budžeš so derje čuć.“

„Njech tola swójeho swjateho pokoja dla pije wino, hdyž so jemu chce.“

Februar chodžeše wšědnje do pincy, a bratřa njewidžachu jeho wjace stróžbeho.

Hdyž bě oktober ke kóncej, wróci so Februar zaso do normalneho žiwjenja. W nowembru so bratřa zrěčachu a přeprósychu tež Februara, zo bychy do pincy na wino šli — ale wino bě wupite. Bratřa točachu a točachu, ale žaneje kapki njeprindže, Woni so dachu do Februara, jeho bijachu do hlowy, do chribjeta, do nohow. Februar so směješe swojim bratram a plakaše z bolosćemi, kaž we februarje zmjerzki a čopliše wjedro so wotměnjeja. Hdyž skónčnje bratřa z bićom přestachu, měješe Februar jednu nohu króťšu, a tuž ma februar jenož 28 dnjow.

Kalendarz 1960

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróc za měsac z lilencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Młhisterskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamółwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswaćidlski. — Ludowe nakładnistwo čišćerjny Budyšin. — Čiště: Nowa Doba, čišćerjny Domowiny w Budyšinje (111-4-9-2006)

Rjenje wobnowjeny Hodžijski Boží dom

hodla zjěmy kiće? Na tajke wašnje mamy jenož jedyn měsac wob lěto plody wina. Lěpje budže, hdyž sej z kićow nadžělčimy wino. Tak změjemy cyle lěto něšto wot wina.

Tuž kupichu sej sud. Hdyž bě wino zrale, jo roztočkachu a wutlōčichu a napjelnichu sud. Nětk čakachu, zo

strownu adresu, w kotrejž wuprajichu swoju starosć nad stajnje spadowacej ličbje kandidatow za měšništvo. Wosebje čini starosć to, zo wjac hač połojca alumnow před dokončenjom studijow woteńdže. W Zwjazkowej republice je to konkretne 76,5 proc. Přičiny su po mēnjenju nawodow seminarow mj. dr. wotkomiknite teologiske kublanje, kotrež njeje tajke, zo by na kóždy pad podpěrało žadosć za měšnikim powołanjom. Dale njejsu alumnojo po swojim samsnym wuprajenju přezjedni z cyrkwu, kajkuž džensa konkretne dožiwja. Wo tych, kiž celibata dla woteńdu, rěka w pismje: „Woni bychu rady měšnicy byli, dowidža tež bjeze wšeho wuznam nježenjeného měšništwa, njejsu pak sami k tomu zwólňiw a kmáni. Jich wotchad z rjadow kandidatow měšništwa nas boli.“ Nawodža zdobom tež pokazachu na někotre pozitivne momenty w měšnikim wukublanju po koncilu.